

Democratische sturing:

In dienst van realiseren maatschappelijke opgaven

- > Startbijeenkomst – 1 oktober 2018
Igno Pröpper en Joost Gerrits

Opgaven
gestuurd
werken**

(1) Helderheid krijgen over:

- Invulling politiek sturende rol van de raad
- Wenselijk samenspel tussen raad, college en organisatie
- Goed samenspel met de samenleving: wat is dat, hoe doe je dat samen?
- Gewenste professionele ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie

(2) Articuleren politieke focus ten aanzien van drie onderwerpen

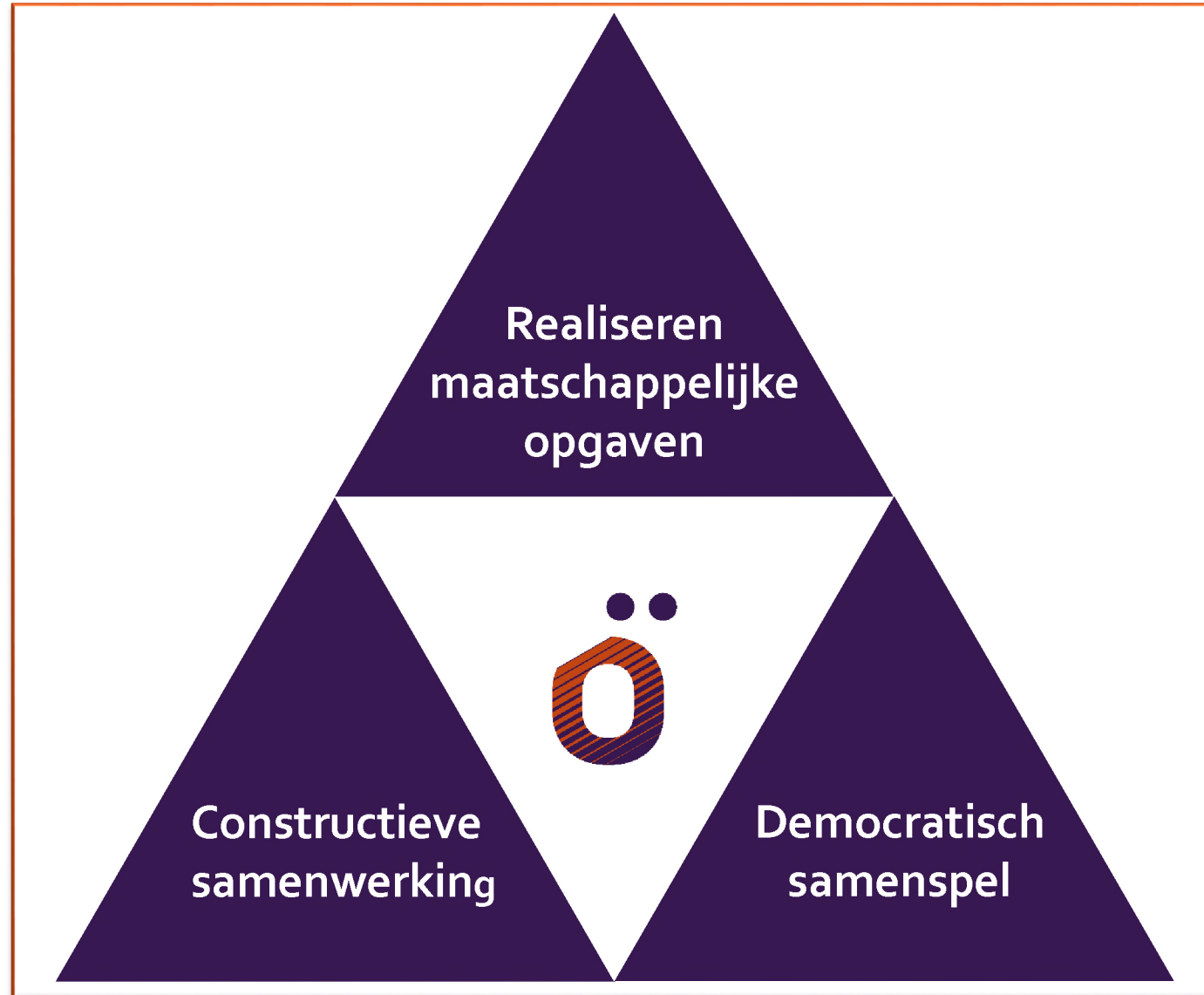
(Oefenen, maar ook 'werk met werk maken')

1. Implementatie VN-verdrag 'rechten van personen met een handicap'
2. Gebiedsontwikkeling zwembad
3. Energietransitie

- (1) Bespreken van een voorbeeld
- (2) Presentatie
- (3) Aan de slag met drie onderwerpen
- (4) Doorkijk op het vervolg

Realiseren opgaven: samenwerken op democratische wijze

Het roer voor politici, bestuurders, ambtenaren en initiatiefnemers

Welke beelden komen bij u op?

U draagt als persoon of als gemeentebestuur bij aan:

1. Het realiseren van maatschappelijke opgaven
2. Constructieve samenwerking
3. Democratisch samenspel

U bent succesvol!

Wat ziet, hoort of voelt u dan?

Realiseren maatschappelijke opgaven

Van algemene doelen naar concrete realiseerbare opgaven

Algemene doelen

Veiligheid, economie, duurzaamheid, sociale samenleving ("iedereen doet mee"), klimaatadaptatie

Concrete realiseerbare opgaven

Bijdrage aan meerdere doelen in cocreatie met andere partijen –waar mogelijk, met zicht op: postcode, rugnummers en tijd

Algemene beleidsopgaven

*Wat?
Waarom?*

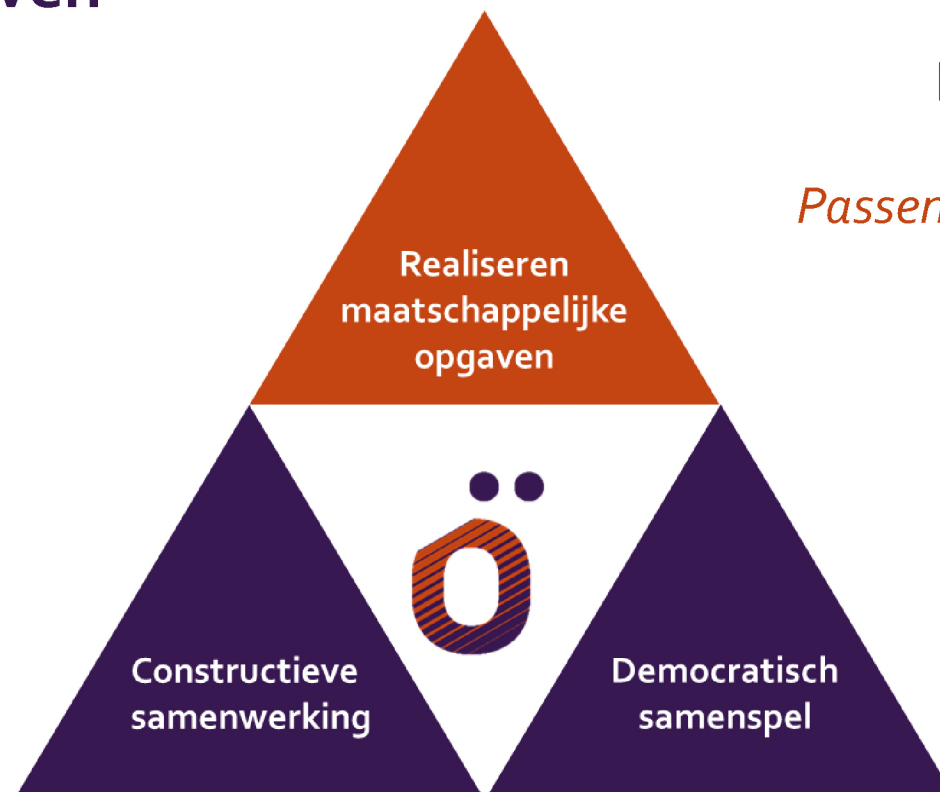

Realisatie brede school

Passend onderwijs voor Patricia en voor Ronald

Transformatie bedrijventerrein, met bijdrage aan woningbouw, duurzaamheid, behoud historisch erfgoed, etc.

Opvang van een verwarde persoon

Constructieve samenwerking

Per situatie passende vorm van samenwerking

Participatievorm (rol van participant)

Initiatiefnemer
Beleids eigenaar
Bevoegd gezag

Samenwerkingspartner

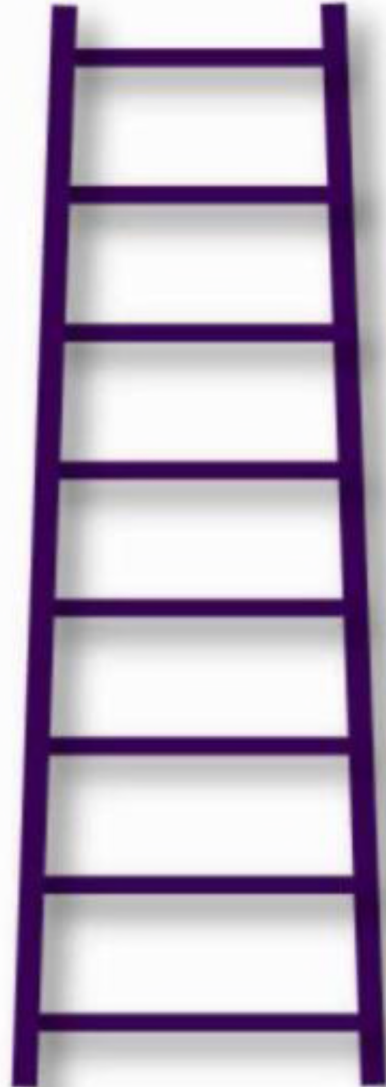
Medebeslisser

Adviseur beginspraak

Adviseur eindspraak

Toeschouwer
Ontvanger informatie
Informant

Geen rol

Bestuursstijl (rol van het bestuur)

Faciliterende stijl

Samenwerkende stijl

Delegerende stijl

Participatieve stijl

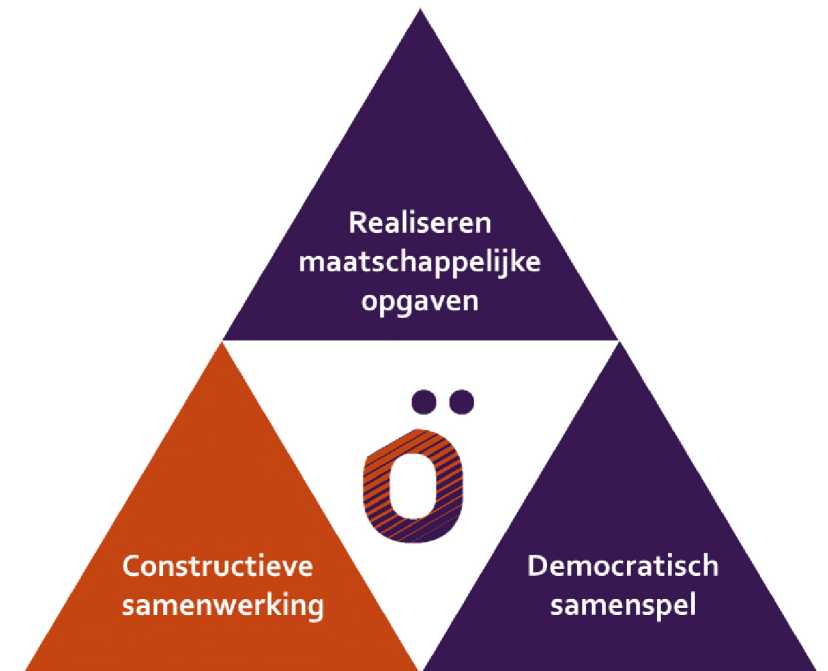
Consultatieve stijl

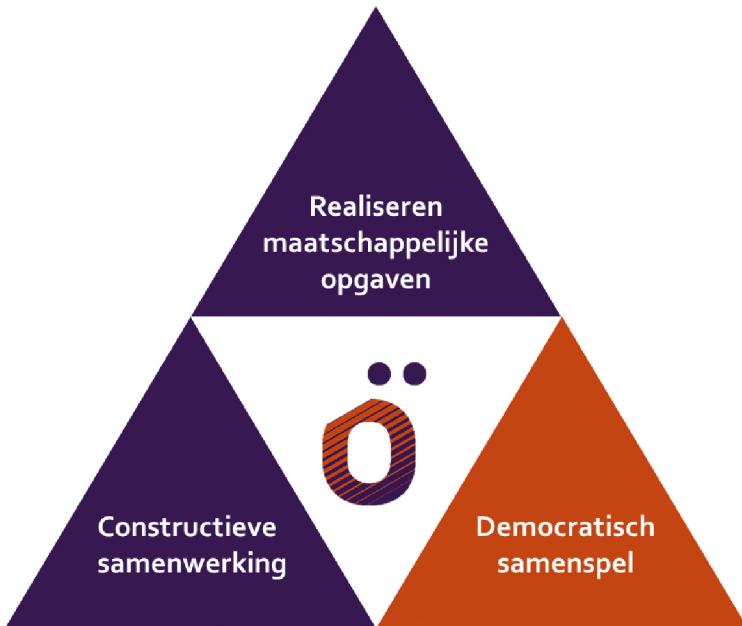
Open autoritaire stijl

Gesloten autoritaire stijl

Participatie

Een deel bijdragen aan
deel nemen aan
Een deel krijgen

Democratisch samenspel:

Met elkaar, voor elkaar en met gelijke stem bepalen we wat er moet gebeuren met zaken die ons aangaan

- *Rekening houden met elkaar*
- *Geven en nemen*
- *Meerderhouden rekening met minderheden*
- *Recht doen aan wat de meerderheid wil*

Alleen bemoeienis als je belanghebbende bent

Geen bemoeienis met andermans zaken

Gelijkwaardige invloed en besluitvormingsmacht

Realiseren opgaven: samenwerken op democratische wijze

Het roer voor politici, bestuurders, ambtenaren en initiatiefnemers

Constructieve samenwerking

1. 'Van buiten naar binnen werken' en gezamenlijke werkwijze
2. Cocreatie met maatschappelijke partners
3. Cocreatie tussen maatschappelijke partners
4. Gemeente is zelf goede samenwerkingsspeler

Realiseren maatschappelijke opgaven

1. Inspelen op de samenleving: wat is nodig of wenselijk?
2. Bouwen en aan de slag!
Naast beschouwen en plannen maken
3. Snel, flexibel en slagvaardig handelen
4. Realiseren van maatschappelijke effecten

Democratisch samenspel

1. Goed zicht op alle belangen en zorgvuldige afweging
2. Recht doen aan wat meerderheid wil en rekening houden met minderheid
3. Democratie in de raad: betekenisvolle rol en toegevoegde waarde raad
4. Democratie op straat: er samen uit komen

Toegevoegde waarde gemeenteraad

Bijdragen aan realiseren opgaven, samenwerking en democratie

- 1. “Steentje bijdragen” aan realiseren maatschappelijke opgaven**
Iets betekenen voor de samenleving: mooie, nuttige, zinnige dingen
- 2. “Vertegenwoordigen”**
Spreekbuis van de samenleving in dienst van het algemeen belang
- 3. “Knopen doorhakken”:**
Uitsluitel geven over belangenafweging waar de samenleving zelf moeilijk uit komt
- 4. “Democratisch zegenen”**
Verlenen legitimiteit
- 5. Democratisch toezicht houden:**
Controleren, vinger aan de pols houden, meekijken

Stelling over de toegevoegde waarde van de raad

De raad kan meer toegevoegde waarde bieden als het aantal onderwerpen dat raadsbemoeienis krijgt met de helft wordt verminderd.

Bent u het wel of niet eens met deze stelling?

Overleg in twee- of drietallen en kijk of het lukt om er gezamenlijk uit te komen

Inventariseren belangen

- ❖ behoeften
- ❖ wensen
- ❖ waarden

Politieke oriëntatie

Focus op belangen

Belanghebbenden en positie(spel)

- ❖ Wie zijn belanghebbend?
- ❖ Wie gaat er over?
- ❖ Hoe krijg je democratische meerderheid?

Vormen politieke visie

- ❖ Welk belang prevaleert?
- ❖ Welke belangen te bundelen?
- ❖ Hoe om te gaan met botsende belangen?

Politieke rol invullen

Omgaan met belangen

Belangenafweging vertalen in:

- ❖ Politieke keuzevraagstukken
- ❖ Politieke keuzemogelijkheden
- ❖ Politieke keuze

Realiseren
maatschappelijke
opgaven

**Politieke
rol
raad**

Constructieve
samenwerking

Democratisch
samenspel

Politieke relevant onderwerp?

Alle vier de lampjes zijn groen!

1. Er is sprake van een keuzevraagstuk

Belangenafwegingen en/of dilemma's in de samenleving

2. Het onderwerp leeft in de samenleving

Of is van belang voor toekomstige generaties!

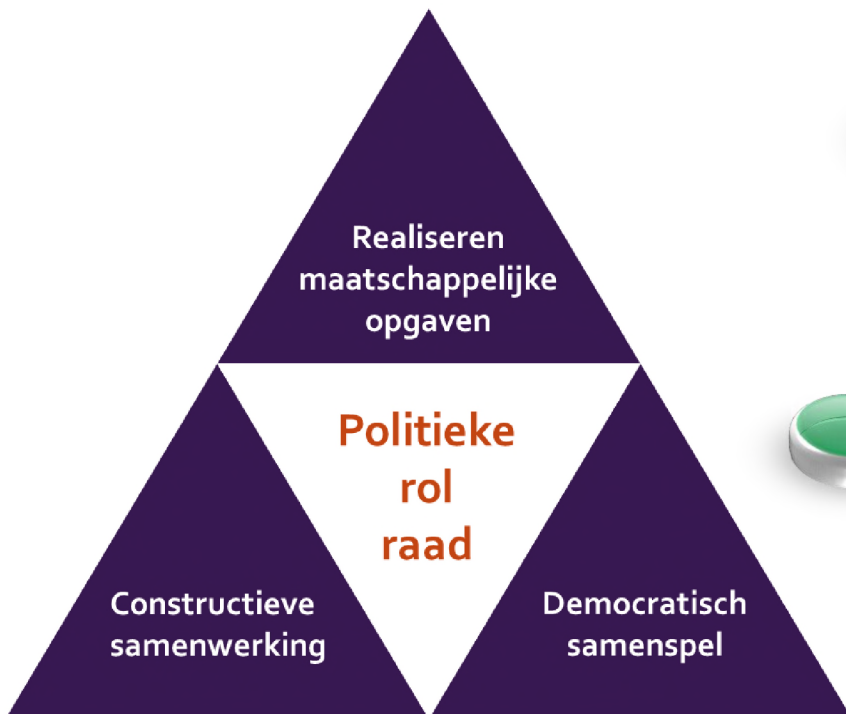
3. De volksvertegenwoordiging moet of wil er over aan

- *zelf over beslissen*
- *advies geven (aan het bevoegde gezag bij dit onderwerp)*
- *invloedspoging ondernemen*

4. Er bestaan verschillende politieke visies of opvattingen

Bij politieke fracties of partijen (of in de samenleving!). Dit maakt dat er voor hen ook inhoudelijke politieke profileringsmogelijkheden bestaan.

Voorbeelden van politieke keuzevraagstukken

- Werkt de gemeente mee aan een grootschalig windmolenpark op initiatief van een lokale energiecoöperatie – of niet?
- Sluiten we het zwembad en zien we af van verdere bemoeienis/ financiële bijdrage –of steunen we burgerinitiatief om zelf exploitatie op te pakken en dragen we nog beperkt financieel bij?
- Leveren we als gemeente een actieve en financiële bijdrage aan de monumentendag of laten we het geheel over aan de samenleving (monumentenplatform, musea, horeca)?

Vraag over knopen doorhakken bij politieke keuzevraagstukken

Geef 1 of meer recente voorbeelden waarbij de raad politieke knopen heeft doorgehakt

Denk aan een situatie met meerdere belangen waarbij niet iedereen zijn zin kan krijgen of er scherpe onoverbrugbare verschillen zijn waar de samenleving ook niet uit komt

Wat zouden de consequenties zijn als de raad de beslissing voor zich uit had geschoven?

Overleg in twee- of drietallen en kijk of het lukt om er gezamenlijk uit te komen

1. Gemeentebestuur is goede samenwerkingsspeler

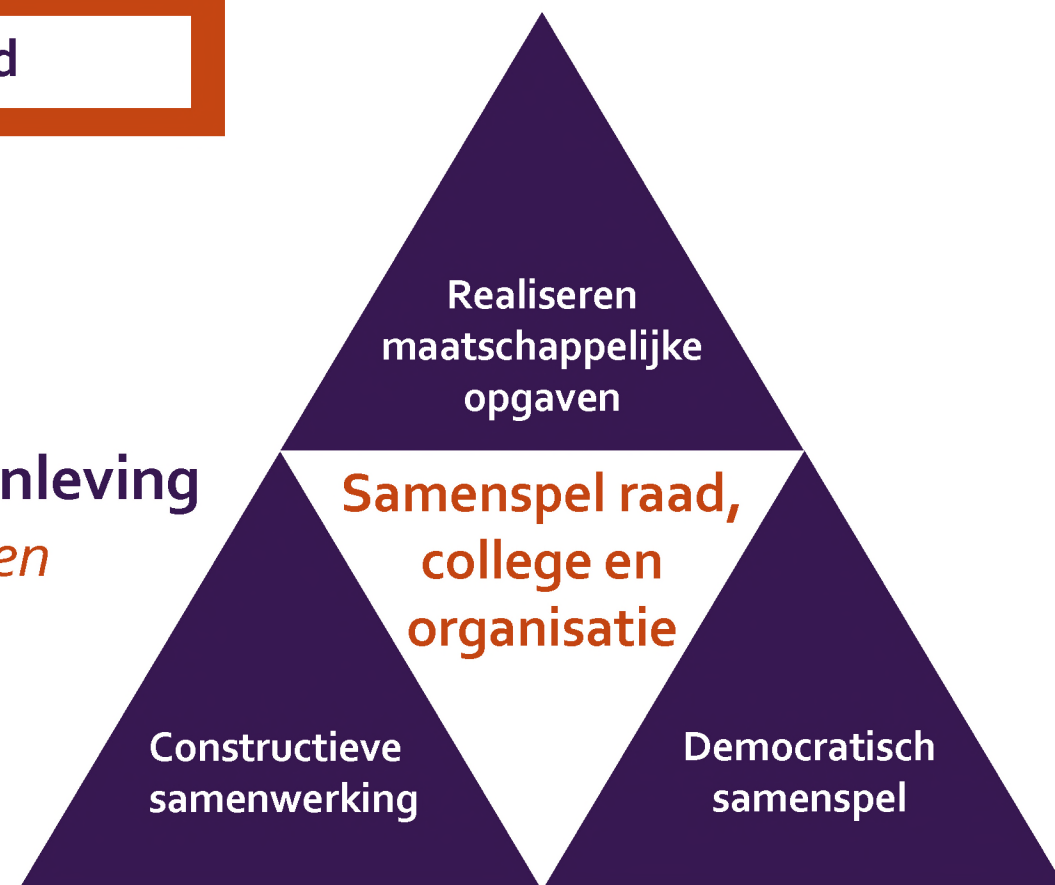

2. College en raad brengen elkaar in stelling

Begrip, ruimte en ondersteuning voor elkaars toegevoegde waarde

3. Professionele organisatie voor bestuur én samenleving

In dienst van college én raad, onderling samenspel en samenspel bestuur en samenleving

Professionele ondersteuning van het proces (1)

Op basis van welke informatie, doen we wat, met wie, waarom, waar en wanneer?

Beoogd direct resultaat

Bijvoorbeeld

- ✓ Agenderen van een onderwerp
- ✓ Zicht krijgen op alle relevante belangen en politieke keuzevraagstukken
- ✓ Zicht krijgen op alle positieve en negatieve consequenties van een alternatief

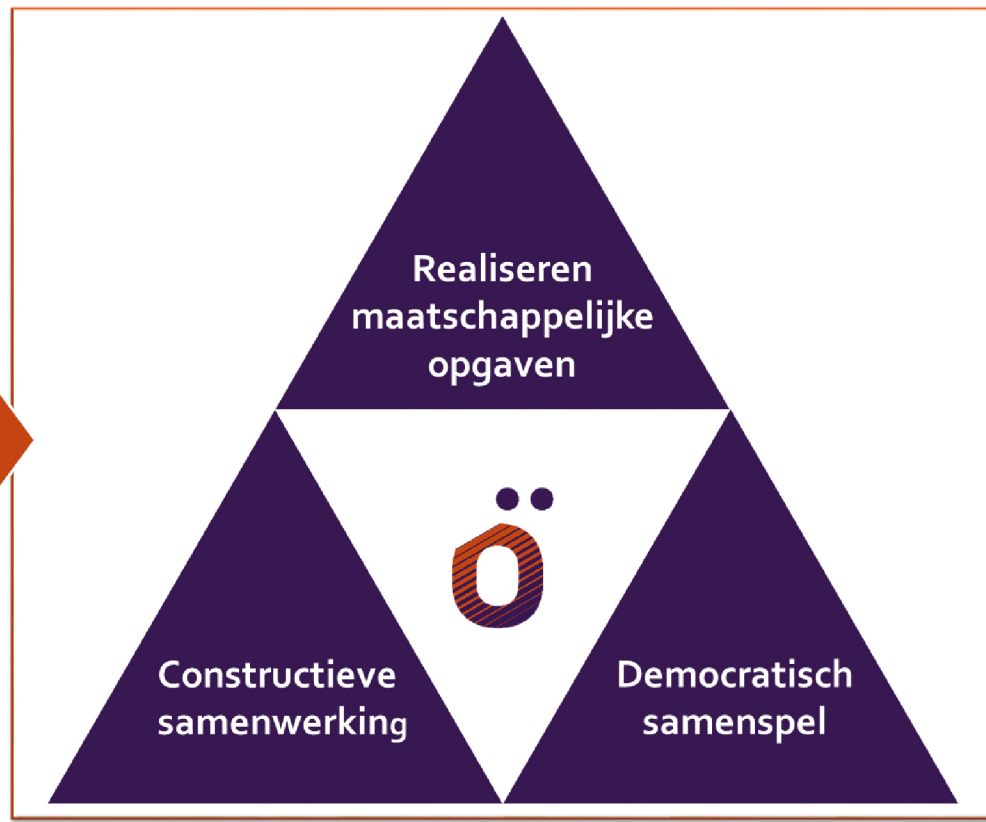
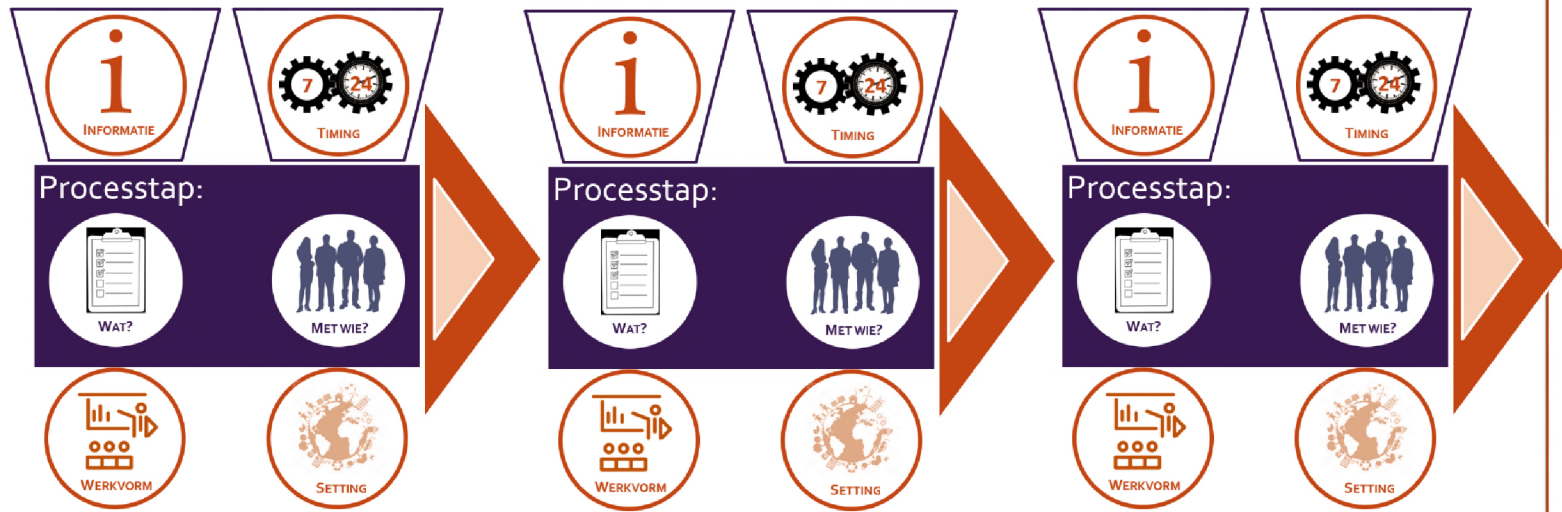
Algemeen procesdoel

Bijvoorbeeld

- ✓ Verhogen ambitieniveau
- ✓ Realiseren vertrouwen
- ✓ Versterken samenwerking

Professionele ondersteuning van het proces (2)

Op basis van welke informatie, doen we wat, met wie, waarom, waar en wanneer?

Bespreek één of meer van de eerder genoemde voorbeelden

Helpt de procesondersteuning en de informatievoorziening om als raad tijdig in stelling te komen en om tot een zorgvuldige besluitvorming over politieke keuzevraagstukken te komen?

- Kan de raad vanuit de informatievoorziening expliciet kiezen uit keuzevraagstukken?
- Was er voor de raad voldoende tijd om tot een afgewogen oordeel te komen?

Overleg in twee- of drietallen en kijk of het lukt om er gezamenlijk uit te komen

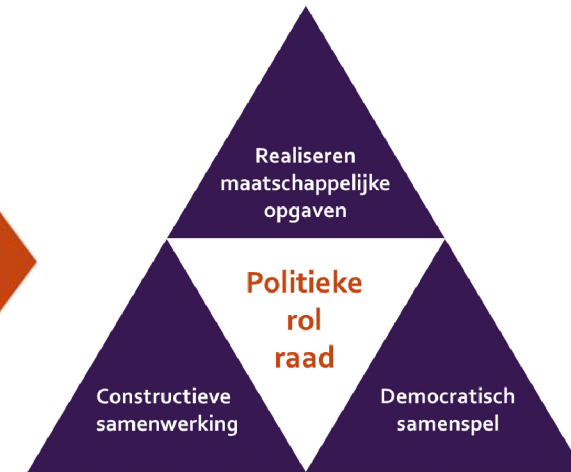
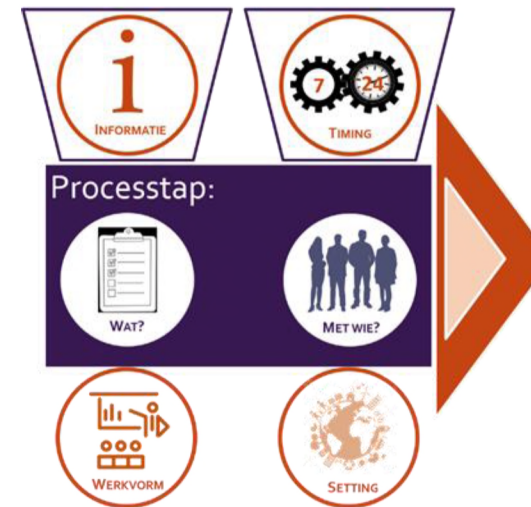
Aan de slag!

Met drie onderwerpen

Articuleren politieke focus ten aanzien van drie onderwerpen

(Oefenen, maar ook 'werk met werk maken')

1. Implementatie VN-verdrag 'rechten van personen met een handicap'
2. Gebiedsontwikkeling zwembad
3. Energietransitie

Politieke sturing vooraf!

Opdracht:

1. Inventariseren belangen en politieke keuzevraagstukken
2. Verkennen actoren en mogelijk co-producenten

(1) Helderheid krijgen over:

- Invulling politiek sturende rol van de raad
- Wenselijk samenspel tussen raad, college en organisatie
- Goed samenspel met de samenleving: wat is dat, hoe doe je dat samen?
- Gewenste professionele ondersteuning vanuit de ambtelijke organisatie

(2) Articuleren politieke focus ten aanzien van drie onderwerpen

(Oefenen, maar ook 'werk met werk maken')

1. Implementatie VN-verdrag 'rechten van personen met een handicap'
2. Gebiedsontwikkeling zwembad
3. Energietransitie

Hoe verder?

➤ Ambtelijke leerwerkplaatsen per onderwerp:

- Professionele ondersteuning van het politiek bestuurlijke proces en het samenspel met de samenleving
- Uitwerken opgehaalde politieke keuzevraagstukken (inhoudelijke verkenning en procesplan)

➤ Afsluitende bijeenkomst 22 november:

- Verkennen mogelijk processtappen
- Inrichten van het proces per onderwerp

